

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Qvibus Totvm Hominis Christiani Officivm Explicatvr; Quídque is fugere,
quid agere debeat, quàm exactiſimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum ; Dilingæ, 1695

Discursus XX. [i.e. XXII.] Quàm formidanda sit Peccatorum identidem
relabentium Conditio?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45993](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45993)

DISCURSUS XX.

*Quàm formidanda sit Peccatorum identidem
relabentium Conditio?*

Non aliorum facile ægrorum pejore loco res sunt, quàm eorum, qui sibi jam restituti pristinam in valetudine tentantur: idque quatuor de causis. Nam in primis æger ipse minus tum habet ad vim morbi frangendam virium; at alteri parte morbi vis augetur & crescit: Remedia verò minùs jam ipsa valent; & tandem Medicus mali longinquitate & contumaciâ felix animo cadit. Ut autem magna est inter corporis animique morbos proportio; sic & inter eos, qui denuo prioris mali vi tentantur, magna est proportio: ac proinde non facile dicitur, quanto se periculo exponat, quàmque malè sibi contulatur, quisquis à noxiis & animæ morbis Sacerdotis sententiâ liber, priorem mox invaletudinem contrahit. Ne igitur idem vobis quoque accidat, constitui rei & discriminis gravitatem tam vivis, quàm possum, vobis coloribus depingere; quatuor illa, quæ paulo antè dicebam capita, diligenter considerando; Ægrum inquam ipsum, Morbum redeuntem, Remedia, atque Medicum. Et quoniam negotium hoc tantum momenti est, quanti

ullum aliud esse possit, si plurimorum Peccatorum conditionem attendamus, par est me attentione non ordinariâ audiri. De quatuor ergo his capitibus acturus, à primo ordior, & ægrum ipsum contemplor.

I.

II. *Novum monstri genus* (Sancti lib. 3. de simi Præfulis Salviani verba sunt) *gub. eadem pene omnes jugiter faciunt, quæ se fecisse plangunt.* Antiqui etiam, funestissimi cujusdam eventus prognosticon 17. c. 25. interpretabantur, si quando pomum dulce denuo acerbum reddebatur. Hodie prodigia ista, quia creberrima, porro non miramur; tantus nimirum eorum est numerus, qui vixdum è scelerum suorum lecto erecti, mox in illum relabuntur. Ne tamen timorem cuiquam non necessariam incutiam, duo relabentium genera distinguere necesse est, & cuinam eorum tam infausta ominer, discernere edicere. Primum igitur eorum genus est, qui cadunt quidem, postquam Confessionis beneficio surrexerant, sed cadunt rariùs, cadunt cum magno animi sensu & exprobratione; cadunt, sed non amittunt serium semper standi desiderium. Hos equidem ego dissertatione hac mea non peto: Ipe potiùs bonâ ple-

R r 2 nos

nos illos esse jubeo: nam etsi negari non possit, quin aliqua adhuc tenebrae animos illorum occupent, non tamen sunt, nisi tenebrae matutinae, quae sensim rarefcunt, dum plena tandem lux affulgeat. Propositum igitur mihi est, agere hodie cum alio genere recidentium; eorum nimirum, qui vix audita Sacerdotis, à noxis praeteritis absolvendis, sententiâ, nullâ securâ morum emendatione, priorem mox ludum repetunt, & nullo sensu antiquis, & vix elatis se sordibus de novo conspurcant: divinam opem ad vitanda peccata non implorant; Sacris Mysteriis crebrius non utuntur: occasiones periculi plenas tam non fugiunt, ut in medias potius non minore, quam antea, temeritate se ingerant: verbo, tenebrae sunt serotinae, quae paulatim in noctem densissimam desinunt. Hoc autem hominum genus, quod utinam rarum esset, dico conditione ac statu esse planè miserimo, & nullis sat lacrymis deplorando. Ut ita sentiam, moveor primò, genere illo Confessionum, quibus se coram Sacerdote reos peragunt; quas quidem illi suis numeris absolutas putant, ego autem valde metuo, ne multum ad illarum integritatem & perfectionem desit. Unde etiam magnopere dubius hæreo, an non, dum eos relapsos & recidivos appellamus, titulos illis & nomenclationem non promeritam tribuamus. Qui enim relabi, qui morbo iterum tentati dicitur, supponitur prius convaluisse, & aliquanto saltem temporis intervallo bene habuisse: cum tamen non pauci hujus

farinae nunquam non sua febel laborarint. S. Gregorius Nazianzenus assererat, Juliano Imperatori perpetuo tribui cognomen Apostatae, propter quòd à fide deficere non potuerit, quoniam constet nunquam credidisse. Ita igitur inter relapsos, & denuò peccatores numerari non debent, qui Justitiae donum nunquam recuperaverunt. Plurimum sanè refert, veritatem hanc quam clarissimè perspiciere; æquum proinde est, eam à me sic demonstrari, ut manibus propè palpari possit, causas ejus & effecta accurate enuntando.

III. Atque ut ab his ordiar, illud imprimis pro certo habendum, non in omnium Sacramentorum usum, prout in stabileni illam & permanentem gratiam, auxiliatrices quoque gratias, quas actuales appellamus, quaque opportuno tempore dantur, accipiunt: harum autem proprium est, novas vires & robur ad resistendum tentationibus tribuere. Quocirca cum accidit, tamque nullâ morâ interpositâ reditur ad antiquas miseras, arguente id equidem est minime vano, nulla ejusmodi auxilia Confessionis beneficis obtenta fuisse, atque adeò hanc ritè non fuisse peractam: sic ut si valida fuit (quod quidem nunc in controversiam non vocabo) informatam tamen, ut Scholæ loquuntur, fuerit, ita ut Sacramentum quidem, sed non ejus fructus & effecta percepta sint. Erit, qui existimet, tam facilem in eo tantum eorum lapsum arguente, potius esse debere, auxilia parùm fortitiam, parùm potentia fuisse accepta, quam

P. SEGNEI
Homo Christianus

quàm omnino nulla. Hic ut errorem suam dedoceatur, sciat oportet, quantumcunque exigua gratia permanentis particulam cum auxilio illo opportuno, cujus radix est, sufficere ad vitandas omnes planè & singulas noxas graves. *Qui natus est ex Deo, non peccat, sed generatio Dei conservat eum.* Cujus rei hæc est ratio; quod si gratia stabilis à Charitate distinguitur, nunquam tamen illam non comitem habeat: hujus autem proprium est, Deum rebus omnino omnibus anteponeere; quod idem est, ac nolle illum quantumcunque bono creato permittare. Ita Angelicus disertis verbis docuit. *Minima, inquit, gratia potest resistere cuiuslibet concupiscentia, & vitare omne peccatum mortale, quod committitur in transgressione mandatorum Legis: minima enim charitas plus diligit Deum, quam cupiditas millia auri & argenti.* Quicumque proinde animus hoc Charitatis dono dives est, aut nunquam amittit Deum, aut si e jus peccando facturam facit, absque acerbis sensu non facit, dolèrque vehementer, se bonum tantum à se estimatum amisisse: neque enim, si S. Augustinus credimus, amittitur absque dolore, quod possidebatur cum amore. Unde meritò prudens quisque colligat, Peccatores illos, qui bibunt iniquitatem sicut aquam, atque aded nullo respectu, nullo metu, nullo doloris ullius sensu, vix à noxis absoluti, mox similes contrahunt, Confessione illà suà in gratiam cum Deo non reddidisse, atque aded nec Charitatis, ceteroquin tam efficacia, donum recepisse.

Quæ mortuæ ex ovicula exuviis conderetur lana, servari diu non potest, sed destituta calidis illis & vivacibus spiritibus, quibus viget, quæ ex viventi ovicula demitur, confestim consumitur. Eadem ex causâ rectè affirmabimus hæc relabentium culpas nasci. Lana sunt mortuæ, vitali illo & calenti destituta vigore, quo eorum animi donantur, qui verè Confessionis ope reviviscunt, novamque vitam vivunt; & hinc tam citò eorum à peccato abstinentia finem habet. Quin & illud accedit, quod etsi omnis gratia, quocunque titulo & nomine collata, id habet, ut vires præstet ad quaslibet graviores noxas vitandas, quæ tamen Sacramenti Pœnitentiæ beneficio confertur, præ quavis alia valeat ad peccata deinceps non repetenda. Cùm enim id præcipuè hujus admirandi Mysterii institutione spectaret Deus, ut peccatum destrueretur, ambigere non licet, quin peculiari virtute polleat, ad illud penitus enervandum, atque idcirco sicut Baptismi virtute, peculiare auxilium accipimus, quo dignam Christiano homine vitam ordiamur; in Divinissimo autem Eucharistiæ Mysterio viribus gratiæ augemur ad proficiendû; ita Pœnitentiæ Sacramento auxiliis javamur aptissimis tam ad vitam amissam recuperandam, quàm ad recuperatam porrò non amittendam, imò ad majores, quàm quibus antè instructi eramus, vires obtinendas: hinc Angelicus, *Pœnitentiæ, quantum est de se, habet virtutem, ar. 2. ad reparandi defectus ad perfectum, & et. 2. iam promovendi in ulteriorem statum.*

R r 3 Si

R. J. 115

Si quem proinde videre contigerit, quem tanta, quanta prius, ad peccandum impellat propensio, tam facile, quam antea, voluptas irriter, quid causae esse potest, ob quam magni ejus Penitentia aestimetur? Merito sane jubet Apostolus, ut diligenter attendamus, an nostra sit *Dilectio sine simulati-*

Rom. 11. 1. Cor. 6. one, an Charitas non ficta: quando enim praestantius hoc aurum est, tanto ferme solertiùs adulteratur.

Equidem Sanctis Patribus solenne est, explodere ut umbratilem penitentiam tam variam & mutabilem. Hoc è numero sunt SS. Ambrosius, Isidorus, Bernardus, Hieronymus, Georgius, & praeter ceteris S. Augustinus, cujus ista sunt verba: *Qui peccata sua tundit, & non corrigit, peccata solidat, non tollit.* Justissimus igitur, & haudquaquam aniliter anxius metus est, quò de Confessionibus recidivorum horumce ambigimus, cum nunquam efficiant, ad quod efficiendum ab ipso Deo sunt instituta: cum tamen non obscure

3. p. 9. 6. ar. 2. S. Thomas asserat: Gratia Sacramentalis addit super gratiam communiter dictam, quoddam divinum auxilium ad consequendum Sacramenti finem.

IV. Eandem veritatem affirmant etiam hujusce mutabilitatis, & inconstantiae causae. Quid enim, si vera dicere lubet, facit, ut aegros prior invalitudo occupet? an non prioris quaedam mali reliquiae, quae intimis

Hipp. 1. 2. visceribus adhaerant? Quae relin-
Aph. 1. 2. quantur in morbis, recidivos facere solent. Non disparem in re nostra causam inveniemus. Reditur non raro ad priora delicta perpetranda, quia

voluntas nondum exuerat affectum ad illa. Nonnemo plurimum annorum spatio foedis amoribus implicatus vivit, & tamen semel saltem quorundam, sub Paschales ferias, animum novum exonerat. Quid autem? an ille, quoties sacrum Arbitrum accedit, semper animum penitus avellit ab objecto perperam amato? an avertitur mulierculam, unicum vitam tam perditae incitamentum? Nihil minus: amat omnimodam eam tam obnoxie, quam prius. Hinc perinde, ac antea, vitit eum sollicitus metus, ne alteri ipsa animum & amorem addicat: hinc in illam aerebè invehitur, nec verberibus semper abstinet, cum paulò curiosius rivalium intuetur: succurrit ejus indigentiae; juvat in litibus & negotiis: si Sacrum Oratorem audit, pernix, ne avertatur vitae pudor & penitudo subeat; si noxas confessione eluit, optat, ne illam Sacerdos increpet, ne terreat: quid multis? tristius illi accidere nihil poterit, quam si audire deberet, se ad ex certo deserendum. Et hoc sit verum: sincere converti? Est mentiri Deo: aliud nihil. *Inimici Domini mentis sunt ei.* Lupus cum in tenebris praedae suae inhiat, sicubi celsipites, & strepitum excitet, incautum pedem admorderet. Crederet quis, intrinsecus suscepti eum poenitere; sed aliter res habet; nec enim relegit iter, nec capiendi praedamque devorandi desiderium ponit: solum dolet, quòd minus curae adhibuerit ad praedam agendas; sed periculo se exposuerit, ne ictibus male mulctatus praedam non cupitam auferret. Enim verò per-

P. SEGNETI
Homo Christianus

sissimum vobis volo non aliam sepe
 esse eorum, de quibus nobis sermo,
 penitentiam: dum enim vel maxi-
 me angit eruciarique ob admitta vi-
 dentur, adhuc vel impuris suis amori-
 bus astuant, vel ardent vindictæ desi-
 derio, vel rei alienæ cupiditate fla-
 grant, prout hoc, illôve flagitio hære-
 bant impliciti. *Plerumque*, Sancto
 Gregorio teste, *mali ita inutiliter com-
 parantur ad iustitiam, sicut plerumque
 boni tentantur ad culpam*: quibus verbis
 id innuit S. Doctor: quod haud se-
 cus, ac Sancti, cum graves ad noxas
 Dæmonum invitamentis impellun-
 tur, videntur sibi voluntate ipsâ veti-
 tis illis objectis delectari, licet re ipsâ
 haudquamquam assentiantur; ita Pec-
 catores dolere sibi videantur, cum de-
 lecta aperiant, etsi revera non doleant;
 cum volint voluntate non integrâ, non
 absolutâ, sed dimidiatâ & mancâ; quam
 qualis fuerit, satis eorum opera loqu-
 untur. Siquidem ut is, qui ad illicita
 cogitando provocatur, argumento
 satis certo judicare potest, se assensum
 non esse, si ad opus ipsum pertractus
 & inductus nunquam est; sic, quem
 gratia ad deserendum peccatum invi-
 tât, nec tamen ipse id unquam dese-
 rit, parè longè optimo judicabit, se
 excusanti gratiæ non esse assensum;
 tuncbitque meritò, ne sibi noxarum,
 etiam consentienti, gratiâ facta non sit;
 propterea quod constet hanc non fieri,
 nisi illi, qui toto animo, totâ voluntate
 ad Deum redeunt, non verò, qui par-
 tem alteram creato alicui bono assi-
 sum tenent: *Convertimini ad me in to-
 to corde vestro*. Videtur proinde di-

vino quoque coram tribunali fieri id,
 quod lex humana statuit; ut nimirum
 Paschalibus feriis vinculis solvantur.
 Rei, nisi tamen certis quibusdâ fla-
 gitiiis astueverint: *Diebus Paschalibus*
Carcerati liberantur, nisi peccare sint as-
sueti. Crediderim & ego ex hoc re-
labi folitorum grege multos quidem
hoc tempore absolvi, solvi autem op-
pido paucos.

V. Verùm, ut cum hujusmodi for-
 tis hominibus quàm humanissimè
 agam, simulque rem demonstrem cla-
 riss: dabo iis, Confessiones eorum,
 nullo vitio laborare: non idcirco
 non miseranda est eorum conditio;
 cum summa plenum difficultatis ma-
 neat emendandæ vitæ negotium, &
 quod consequens est, magno adhuc
 salus exposita periculo. Et ad vitam
 quidem corrigendam quod spectat, si
 tam variam tamque instabilem eorum
 indolem attendamus, ad priora sem-
 per respicientem, absque prodigio, &
 magno quidem, non est quod quid-
 quam sperent. *Quiescite agere perversi*
Isa. 1. 18.
se; per Isaiam Deus monet; & sub-
 inde addit: *& si fuerint peccata vestra*
ut coccinum, quasi nix dealbabitur.
 Hæc porro verba indicant, Deum Me-
 dici instar, salutem ægri ardentissimè
 desiderantis, se gessisse. Constat au-
 tem, nullius membri plagam curari
 posse, nisi illud quiescat à motu. *Opor-*
et, Galeno teste, membrum, quod debet
sanari, consistere in quiete: eaque cau-
 sâ pulmonum vulnera sanari non
 possunt: quia illi semper se motitant,
 nec unquam quiescunt. Quomodo
 igitur sanari possint Recidivi nostri,
 quo-

quorum mens nunquam quieta, tran-
sit à peccato ad poenitentiam, à poeni-
tentia ad peccatum? Qui emendari
vult, consilium illud, de quo paulò
antè, audiatur oportet: *Quiescite agere
perverse*. Abrumpat pravam illam as-
suetudinem; Dei amicitiam aliquan-
to saltem tempore retineat; redeat ad
sacrum tribunal antè, quàm denuo ca-
dat: tum enim verò animus, quamli-
bet fœdis sordibus intimè imbutus, ut
ne lana quidem ullum colorem imbi-
bere tenaciùs possit, nive tamen eva-
det mundior, atque candidior: *Si fue-
rint peccata vestra ut coccinum, quasi nix
deat habuntur*.

VI. Verùm hoc ipsum est, quod
Recidivi negligunt; emendare vi-
tam. Expaveco, cum illarum divi-
Prov. 18. ni Spiritus vocum memini: *Impius,*
apud Sa- *cium in profundum venerit peccatorum,*
laz. *contemnit.* Interpretum non pauci
loco *profundum* legunt, & intelligunt
centrum: Recidivi autem in peccato
suo non secus, ac in centro morantur.
Arist. 1. Id res quælibet à centro habet, ut in
1. de Co- eo quiescat, & conservetur: idem-
lo. que Recidivi à peccato habent: *Im-
pius, cum in centrum venerit peccato-
rum, contemnit*: perinde suaviter in
delictorum suorum fœditatibus qui-
escunt, ac si nunquam Innocentiæ sto-
Ecc. 8. lam commaculassent. *Sunt lupii, qui
14.* *in securi sunt, quasi iustorum facta ha-
beant.* Qui primùm navi per mare ve-
hitur, si vel modicæ procellæ navim
agitent, turbati mox in se omnia, &
suis deque agi experitur. At qui na-
vigatióni diu alluevit, vix in gravissi-
mis tempestatibus tantillum commo-

vetur. Sic qui procul ab omni no-
xa vitam aliquamdiu egit, si quicquid
sinistro casu peccatum aliquid adve-
nit, mox animi quietem perdit, cum
metu, angoribus horrendum exagitatur:
ubi autem idem in peccato sit
hæserit, & ipsa assuetudine horrorem
exuerit, vix aliquo tandem sensu hor-
rendorum etiam sacrilegiorum tangitur.
Prò! quietem Peccatorum fre-
nestam, ô ignaviam, ô somnum, vere
mortis principium! cum Jona de-
mire, dum in momenta naufragium
imminet? Quæ hic vitæ emenda-
dæ spes, dum sensus miseræ propin-
quæ est nullus, nullus pudor, dum in sceleribus
delitiæ quærantur, ex ista
gloria expectatur, atque ita hoc in cen-
tro non quies tantùm invenitur, sed &
conservatio speratur? *Impius cum in
centrum venerit peccatorum, contemnit.*
Non vereor dicere, quòd, etiam in-
felicis isti de vitæ emendanda sermo
perierit cogitare, Dæmon rideat & tri-
sultet; cum præclarè noverit, quæ
nullis sint, ad proposita executionem
mandanda, robore & viribus. Cùm factum
est, Galbæ Imperatori nuntiatum esset, *Vitellius
Vitelium seditionem moliri; nihil est,
est, ajebat, quod metumamus: Vitellius
immanis est helluo; quid ab ejusmodi
homine formidemus? Quid Oticus
ab helluonibus istis formidet, qui
gravissima scelera, ne præmanis quidem,
quin unquam exaturentur? Inepti il-
li planè sunt, dicit Dæmon, qui rem
tantam aggrediantur & perficiant,
quanta est, ruptis omnibus vinculis,
servitute meâ se eximere, Fugiant*

P. SEGNEI
Homo Christianus

illi omni conatu, quidquid difficile, quidquid arduum est; & tantis repente sint animis, ut effrenes suos impetus pervincere ac domare velint, ac possint? Nunquam non inhiant novis voluptatibus, novis oblectamentis; & momento mox unico omnem libertatem averfentur, & execrentur? Et verò res ipsa docet, tam eos, qui velut rapto vivere, & ex alieno ditescere affectaverunt, quam qui multo tempore fœdis amoribus, & illicito consortio impliciti hæserunt, mori prius, quam serio hæc vitia emendant; Gryphis non abhiles, qui, quam aliquando unguibus arripuerint, prædam, eâ tenacitate retinent, ut eximi aliter, quam amputatis unguibus, non possit. Si iustissimus Deus vult, ut insatiabilis quidam Euclio desinat tandem inopum sanguinem sugere; ut lascivus aliquis ac laxus, omnibus latè vicinis pravitate exempli porro non sit offendiculo, gladium prehendam necesse est, & non unguis tantum grypho ejusmodi, sed vitam ipsam amputet. Efficere ut mores mutet, nimis arduum negotium est.

VII. At si tam arduum, tamque difficile est emendationis morum negotium, non minoris molis erit negotium salutis, quam ex operibus factis; quod pendere Deus voluit. *Quæ semina veri homo, hæc et metet:* Nam etsi Deus nunquam non paratus sit, conferre nobis maxima illa bona, quæ post mortalem hanc vitam in Cælo pollicetur est, illud tamen lege non dispensabili exigit, ut ad illa mortali hæc in vitam nos paremus, & reddamus capiamus. *R. P. Segneri Christi, Dissert. Tom. III.*

ces, sanctissimis suis legibus ad amissimam implendis, ut sic & illa speremus firmius (tanquam bona, quæ dantur titulo, quem dicunt, oneroso) & majori cum dignitate subinde illa possideamus. Arque ita is plerumque Recidivorum istorum, qui tam saepe, tamque lubrico casu à Gratia statu in peccatum relabuntur, finis est, qui eorum esse solet, qui crebro animi deliquium pati solent; ut scilicet, quod Medici observarunt, repente, cum nil tale metuunt, vivere desinant. Nam *Hisp.* & hi fermè eo in statu hinc migrant, *sect. 2.* quo nunquam se abituris existimabant; suis nimirum illis delictis *Aphor. 4.* impliciti, quæ sibi ita familiaria reddiderunt, ut eorum propria videri possent: *In peccato vestro moriemini.* *Ioan. 8. 21.*

II.

VIII. Utinam saltem, cum prostratis adeo, afflictisque viribus ægri isti sint, tempore leniretur intestinum malum, & vim nocendi amitteret! sed hoc omnium deterrimum est, quod istud nova potius indies incrementa sumat. *Superbia eorum, qui te oderunt, ascendit semper.* Sceleratorum hominum calamitates à duplici inimicorum classe proveniunt: prima est inimicorum domesticorum, carnis inquam, & appetitionum effrenium; altera externorum, seu foris oppugnantium, Mundi, inquam, ac Dæmonis. Hoc autem cum ita sit, non potest non indies malis crescere, cum semper robustiores fiant, qui sanitatem eorum & valetudinem oppugnant. Nam primò Cupiditates & Appetitiones belluina, quo

SI

quo

quò crebrius gustant suas illecebras, tantò illa sitiunt vehementius, & alia ex aliis excogitant, quibus perpetuus quodammodo fiat amatarum voluptatum usus, nec unquam sicca sint à tam grato liquore labra. Videre erit aliquem, qui nunquam adhuc obsecras voluptates delibabit, dies, quin & hebdomadas, exigere, quin vel cogitatio illi turpismolesta sit: cum interim, his sceditatibus assuetus, ne nocturnam quidem quietem his molestiis liberam exigat, cum modò hanc, modò illam venari sibi videatur, & laqueos tendere, quibus illam, ut innocentium columbulam, implicet. Quamquam enim semper animales facultates nostræ ad repugnantia rationi trahant, nunquam tamen ferociores sunt, quàm cum identidem rumpunt habenas, & velut libera quacunque libet vagari sinuntur. Tum enim plus & possunt, & sternaciores redduntur, neque amplius ulla ratione subiecta esse, aut parere dignantur.

IX. Ad alteram inimicorum classem quod pertinet, quos externos diximus, istorum quoque rabies, & Recidivis nocendi cupiditas crescit. Id quod egregiè parabola illa Evangelica, de Dæmone adibus pulso, sed cum septem aliis, se nequioribus, reduce, ut magis stabilis esset habitatio, ob o-

Luc. 11. 26. *Assumit septem alios spirituum secum nequiores se, & ingressi habitant ibi.*

Qui ex carcere, dum custos negligentius agit, profugus, subinde ex fuga retrahitur, si eidem, cui prius, denuo includatur ergastulo, multò

jam observatur attentius, nec facile liberior ei sit carcer, aut libertatis plus tribuitur, ne denuo fugam capessat. His autem Dæmonum oppugnationibus semper magis obnoxii sunt, quò crebrò relabuntur; cum animus eorum caducis his bonis tenaciter admodum adhaereat, & pravæ propeffiones toties iteratis delictis maxime fumant incrementa. Non omnium terrarum partibus ventorum vi æquali furore dominatur. Ubi carcerum multæ sunt, ibi experientia docuit, & sæpe, & multum ventos furere. Nec dispar tentationum est ratio; alii crebrius & vehementius; alii rariùs & mitius eis impetuntur: nemo sapienter, nemo acrius, quàm quorum animus, velut in cavernis, plurimas foveas & pestilentes exhalatione. Hi enim ut aptiores sunt, qui in malum non leni impetu ferantur, ita hostiliter longè crebrius experiantur.

X. Sed omittis his omnibus, indolem tantum & naturam peccatorum, quæ Recidivi admittant, perpendemus, ut certius agnoscamus, quanta incrementa morbi, quo laborant, ut indices sumat. Omne peccatum, ut admissum à reatuta vilissimum, sumus quidam Dei summi boni conceptus est, & vilipensio; ut autem admittitur à creaturâ plurimis maximeque beneficiis affectâ, animi summi ingrati argumentum est. *Filius exultavi & exultavi: ipsi autem spreverunt me.* Utroque autem isto ex capite longè gravissima efficiuntur læpe relabentium peccata: unde necesse est, mali quoque, quo premuntur, ma-

P. SEGNET
Homo Christian

firmitudinem plurimum augeri. Et
 quidem si animum ingratum confi-
 deremus, querit S. Thomas, quod-
 nam peccatum gravius sit altero ac fœ-
 dius? an quod admittit is, qui eatenus
 singulari Dei beneficio à labe immu-
 nis permansit; an verò illud, quod
 admittit alius, qui gratiam Pœnitenti-
 tiæ recuperatam de novo perdit? re-
 sponderet autem, graviolem esse culpam
 cadentis post gratiam, pœnitentia
 sicut iterum obtenta, propterea, quòd
 ista longè turpiorem animi ingrati-
 tatem notam inurat. *Mulò magis contem-
 nitur Dei bonitas, si post remissionem pri-
 ori peccati, secundo peccatum iteretur;
 quanto majus est beneficium peccatum
 remittere, quàm Peccatorem sustinere.*
 Nec his contentus S. Doctor, addit
 non diu post: *Peccata dimissa per Pœ-
 nitentiam, redire dicuntur, in quantum
 reatus eorum, ratione ingratiitudinis, vir-
 tualiter continentur in peccato sequenti.*
 Qui autem, post repetitas iterum, ite-
 rumque Confessiones, redeunt ad
 peccata jam toties de leta perpetranda,
 ferè non de alio se, quàm postre-
 mo illo, quod admiserunt, scelere ac-
 cusant & dolent: sed falluntur illi
 splendide: cum non ultimam hanc
 tantum noxam, sed priores ad eò om-
 nes detestari oporteat; hæ enim
 suo modo cunctæ in posteriore pec-
 cato revixerunt, & veneni aliquid in
 illud refuderunt; in hoc Basilisco
 non dissimiles, de quo Solinus: *Vix
 nocendi ne mortuo quidem desit.* Et
 verò non aliter Deus tam crebros re-
 lapsus intuetur: atque hinc nova, jam
 dimissis, scelera addere, perinde vi-

detur, ac montes imponere montibus,
 altitudine tantâ, tamque stupendâ, ut
 ipsas nonnunquam nubes vertice su-
 perent. *Delicta nostra creverunt ut
 que ad nubes.* 1. Esd.
 9. 6.

XI. Neque minùs altero ex capite
 mali vis in relabentium peccatis au-
 getur, ut nimirum Dei contemptum
 complectuntur, qui profectò semper
 major efficitur. Contemptui enim,
 in repetitis delictis, habetur non sola
 Dei præcipientis voluntas, ut fit in
 primo peccato; sed ipsa etiam sper-
 nitur Gratia, quâ prior noxa di-
 missa est; & toties spernitur, quo-
 ties post veniam repetitur. Insuper
 haud sanè parùm contemptus magni-
 tudini accedit ex comparatione. Qui
 Deum deserit, ut Damoni iterum
 se addicat, postquam deseruerat Da-
 monem, ut Deum sequeretur, videtur,
 ut Tertullianus observavit, ferè sen-
 tentiam, quòd præster servire Diabo-
 lo, quàm Deo; dum & hanc, & illam
 servitutè expertus, recedit tamè ab ob-
 sequio Dei, ut ad Dæmonis famulatum
 remigret: *Comparisonem videtur egisse, de Pœnit.*
qui utrumque cognoverit, & judicatio
n. 5.
*pronuntiâsse eum meliorem, cujus se rur-
 sus esse maluerit.* Quàm graviter au-
 tem & indignè, tam insanum judici-
 um propudiosè contemptus Deus just-
 itiam feret? Grave est omne crimen
 læsæ Majestatis, quo urbs aliqua teme-
 rè se obstinxerit. Vix tamen est
 Princeps tam à clementiâ alienus, qui
 primò delinquentibus civibus non
 parcat: at si simili scelere contuma-
 ces aliqui secundò Principem offen-
 derint, vix ullus est, à quo sperari venia-
 etiam

etiam tum possit; et à Deo sibi illam toties perfidi semper promittant? Nive illa magna, quæ penitens criminum suorum veniam semel consecuta est, cum subinde ingrata iisdem se fecerit inquinasset, eversa tandem est à Deo, strage tam luculentâ, ut longissimo tempore præsidenter peccantibus exemplo esse potuerit. An non igitur verissimum est, ægrum, antiquo malo toties iterum tentatum, non solum viribus magis magisque destitutum sed etiam è diverso vim morbi malignitatemque indies augetere?

III.

XII. Sed age: an non saltem tam misero, tam pleno discriminis statui aliquod remedium erit super? Verum hoc ipsum est, quod majorem sapienti timorem merito incuriat: ipsa siquidem remedia semper minus possunt. Commune hoc est omnibus, quas natura hominum morbis providit, medicinis, minus in eo efficere, qui illis frequentius utitur: certè eò nonnunquam venitur, ut & vim, & nomen medicaminum amittant. *Omnium medicaminum vires debiliores in assuetis deprehenduntur: in nonnullis etiam omnino inertes: ideo non debent poni inter medicamina.* Aliter omnino se res habet in medicamentis, de quibus anima nostra prospexit Deus: horum enim quò usus frequentior, hoc etiam est salubrior; quò autem rarius quis illis utitur, hoc minus eorum in se vim experitur: non medicaminum ipsorum, horum enim virtus nunquam non æqualis est, sed utentis vitio, qui

minus paratus ea adhibet. Unum qui rarò Confessionis, rarò S. Communionis Mysteriis utitur, tam parum ex his fructus capit, ut Medicamentorum rationem in ipso amisisse dici possint. Atque hoc ex numero semè Recidivi esse consueverunt, qui, destinato & cerco consilio, quam possunt rarissimè sacris his in fontibus vitas eluere sordes student, propterea quòd eò redacti sint, ut has etiam amittant & amplectantur: *Amplexantur vitas: & paucorum illorum momentorum vitam, quibus immunes fuerunt degunt, miseram & minimè iurandam existimant.* Nec plus emolumentum huic hominum generi afferunt alia præsidia externa, Horationum, Concionum, minarum, quia fallacissimè securitate delusi omnem metum, vel ut anxie religiosum, vel ut piam superstitium, excutiant. Qui phrenesi laborant, si multum tremant, parum absunt à sanitate recuperanda. *Phrenetice affectiones vehementer tremore desunt:* teste Hippocrate. Qui proin in ipsa pravatum suarum affectionum phrenesi trepidat, qui æternos ignes vindicem Deum, aut si non aliud, hominum dicitia & exprobrationes metuit, satis hoc ipso ostendit, non valde remotam esse suæ sanitatis spem. At ubi è diverso omnis timoris expers, dum vitam ducit hominis Reprobati, è in beatitatis æternæ securus vitas, ac si jam tū illà frueretur, nò Confessionis, non Superiorum, non Concionatorum, imò ne amicorum quidem monita admittere ad aures vult, sed ut superstitiosè anxia ridet, quæ vel in vitas

P. SEGNET
Homo Christianus

Theoph. hujus plani. minimum vires debiliores in assuetis deprehenduntur: in nonnullis etiam omnino inertes: ideo non debent poni inter medicamina. Aliter omnino se res habet in medicamentis, de quibus anima nostra prospexit Deus: horum enim quò usus frequentior, hoc etiam est salubrior; quò autem rarius quis illis utitur, hoc minus eorum in se vim experitur: non medicaminum ipsorum, horum enim virtus nunquam non æqualis est, sed utentis vitio, qui

vitus aliquando audit; quibus de-
mum remedijs medebitur suæ infantiæ,
hæcque tantò functiore, quantò tran-
quillius amarâ, stulticiâ liberabitur?

Quis sine timore est, non poterit justificari:
iraecundia enim animositatis illius, sub-
versio illius est: ita Ecclesiasticus edi-
xit.

XIII. Nec tamen hoc malorum
summum est: deterrius est, quòd
non tantum utilitatis nihil, sed pluri-
mum damni ex his remedijs accipiant.

Melius erat illis non cognoscere viam ju-
sticiæ, quam post agnitionem retrorsum
converteri ab eo, quòd illis traditum est,
sancto mandato: quæ est S. Petri sen-
tentia: cujus rationem indicasse vi-

detur S. Paulus iis verbis. *Terra enim*
sapa venientem super se bibens imbrem,
et, proferens autem spinas, ac tribulos,
reproba est, & maledictio proxima: quòd

perinde est ac dicere: Animam illam,
quæ crebris à Deo auxilijs excitata ad
perendum salutis negotium, tamen

is abusa est, Reprobis accenseri (Pec-
catoribus nimirum illis, qui omni
Dei gratiâ destituti sunt) & parùm
abesse à maledictio; illâ nimirum sen-

tentiâ terribili, quam in Judicio cujus-
que privato feret, & in communi illo
admirabitur Christus: *Discedite à me,*
maledicti in ignem æternum. Verbis

istis fidem faciet nostræ ætatis histo-
ria. Paucis abhinc annis, in pago
prope urbem Burgundiæ Divionem,

illius vir sanguine peccatis identi-
dem iteratis deplorandæ huic, quâ
de nobis sermo, Recidivorum classi
meruerat accenseri. Tandem inva-
litudine haud levi tentatus, ne tum

quidem inducere in animum potuit,
ut noxas Sacerdoti aperiret: Cùm
repentè in velis, quæ lecto prætexe-
bantur, grandioribus literis exarata

hæc legit verba: *Querite Dominum,*
quem inveniri potest. Eger pro eo,
quòd his verbis ad animi sui curam
excitaretur, suspicari cepit, Patochi

arte scriptum & ibi appensum fuisse,
in quo hæc legebantur, schediasma,
ut hoc tertriculamento ad Confessio-
nem pelliceretur: fremere proinde,

inrepare, minari, quòd mille in frustra
curaturus esset conscindi vela, nisi in-
visum illud schediasma tollerent. In-
terim neque Curio, neque domesti-

corum quisquam vel literulam vide-
bat: ut tamen quiesceret æger, subla-
tis, quæ prius pependerant, velis, alteri-
us generis alia substituerunt; cùm

ecce his inscriptas legit has voces,
Queritis me, & non invenistis. Quis
non existimasset, his vocibus percul-
sum ægrum rediturum ad se, & de-

elucendis sincera Confessione noxis
cogitaturum? Sed ille etiam contu-
mator, non quievit, donec & his ve-
lis sublati alia appenderentur. Sed

hæc appendere aliud non fuit, quàm
ferale & nigrum erigere vexillum, su-
prema stragis & internecionis pro-
dromum, quale olim victores, ad ter-

rorem, de victorum erigere consueve-
rant. His ergo in cortinis hæc vo-
ces scriptæ legebantur, *In peccato ve-*
stro moriemini. Et mox vivere infe-
lix desit; ædes autem ipsæ tantò im-
petu conquassatæ sunt, ut funditus e-

verti viderentur: cadaver ex oculis
ita sublatum, ut pars ipsius nulla de-
inceps

inceps visa sit, tanto omnium, qui ad-
erant, horrore, ut vidua cum filiabus
Monacharum Terestianarum, filius
verò bonorum hæres, Religiosorum,
quos Cappucinos dicunt, Cœtibus
aggregati reliquam in iis vitam ege-
rint. Observare hic est, nihil profeci-
isse ad Recidivum hunc emendan-
dum remedia non tantum summo
cum amore, sed etiam non absque
prodigio oblata: deinde hæc ipsa re-
media, hæc monita neglecta impulisse
Deum ad severiùs, & publico aliorum
exemplo animadvertendum in homi-
nem tam obfirmatè contumacem.
Meliùs proinde etiam huic erat non
cognoscere veritatem. Quis ergo ex-
plicet, quàm infelix ac misera eorum
sit Peccatorum conditio, quibus ex-
pedi nescire, expedi non audire, non
accipere à Deo auxilia? S. Augusti-
nus, ut gravitatem & turpitudinem
superbiæ explicaret, eà demum ratio-
ne id sibi rectissimè consecuturus
videbatur, si diceret; expedire Virgi-
ni superba, jacturam pudicitia facere,
ut inde lucrù caperet Humilitatis. Qui-
bus autem ego argumentis clariùs de-
monstrare potero miserandam infeli-
cissimorum Recidivorum conditio-
nem, quàm si ostendam; optabilius
ejusmodi hominum generi futurum
fuisse, si nunquam deserto lecto sani-
tatem recepissent, quàm ut, postquam
surrexerant, in illum denuo relabe-
rentur?

IV.

XIV. Cùm igitur & æger ipse, &
morbi ratio, & medicamenta vix

quidquam sperare nos permittant, se-
per est, ut periti & felices Medici uni
confidamus. Cùm autem Medicus
hic alius non sit, quàm ipse Deus, si
hic tota sua peritià uti velit, dubium
non est, quin momento salutem rel-
dere ægro possit, etsi de illo jam fuerit
conclamatum; sed ex eo pendet ne-
gotium, an placeat illi remediis uni,
quibus plerumque, & secundum
communes Providentiæ suæ leges mi-
solet, an verò nobiliora quæque &
præstantiora ex Omnipotentis suæ
thesauro, de promere. Solet autem fer-
mè, cùm longinquior sit morbus, in-
gari & languidior reddi Medicus: al-
teruit Ecclesiasticus, *Languis pro-
lixior gravat Medicum*. Quod si sit, ut
etiam cùm morbus non aliquid ægro
culpâ accersitus est, quid tum creden-
dum est fieri, cùm illum æger sua
sponte conscivit? Non dubito pro-
nuntiare: Deum, secutum mortem
eum ejusmodi hominibus generatè
consuetum, eos deseriturum. *Cur-
vimus Babylonem, & non est facta;
derelinquamus eam*. Ita per Veteri-
suos denuntiavit: quin etiam desiquè
clamarent miseri, opemque poscerent,
proficetur, se, justâ motum irâ & indi-
gnatione, ob diabolicam eorum pro-
terviam, non auditurum, nec calamita-
tatem miseraturum. *Falsa est indi-
gnatio magna à Domino Exercentium,
sicut locutus est. & non audierunt; se-
clanabunt, & non exaudiam, dicit Do-
minus*. Hæc autem si ita sunt, quid
jam etiam in Medico, & ejus ope spes?
Non juvabit, non juvabit bis miserum
Deus, tum quia ita se facturum rece-
pit,

P. SEGNEI
Homo Christian

pit, tum quia iustissimum est, ut ita
faciat. Et est id iustum, quia hac
ratione & puniuntur Mali, & servan-
tur Boni. Puniuntur Mali, quia sic
habentur, ut promeriti sunt. Moyses
dum ex Sinai montis jugo redibat ad
huos, vidit illos execrandæ Idololatriæ
deditos, & fregit, quas à Deo accepta-
rat, tabulas: nec enim æquum erat,
ut illi, qui Legem tam iustam, tamque
sanctam, impie prævaricabantur, illam
de celo allatam, ipsiusque Dei exara-
tam digito intuerentur. Et quomo-
do æquum erit, ut tandem amabilissi-
me, & longanimis Dei Patientiæ
fructibus gaudeant, qui illa perpetuo
contumaciter abusi sunt? Non ita
bit. *Sicut locutus est Dominus, & non au-
diunt; sic clamabunt, & non exaudi-
am.* Sic autem reos puniendo, eâ-
dem operâ servat Bonos & Electos
quorum emolumenta magis illi corâ-
tant, ut debent, quàm illorum infeli-
cium. Siquidem dum vident Iusti
miserabiles istos, in momento, ex quo
æternitas pender, à Dei Iustitia deleri,
salutari periculi metu officium faci-
unt, ne & ipsos in tanto discrimine
deleri contingat: sic dum Reis se Ju-
stis exhibet, Bonus ac Misericors est
erga Infortes. *Bonorum salutem cu-
psat, qui malos punit.* Quare si Me-
dicus palam pronuntiat, se relapsos
istos porro non curaturum, & si ita
feri æquum est, ne ægrum sanando,
plures sanos animet ad morbum a-
mandum; patet inanem esse & illam
spem, quæ maxima erat in Medici arte
ac peritiâ. Unde si ager ipse debi-
lior indices redditur, si mali vis auge-

tur & crevit, si Medicina virtutem san-
nandi, Medicus autem tam diuturno
malo & sponte accessito fessus, fasti-
dioque plenus, voluntatem porro ju-
vandi amittit, necessarium est, semper
periculum mortis evadere majus, imò
mortem cerram.

XV. Enimverò, dicetis, næ tu præ-
clarum colliges Dissertationis hujus
tux fructum; omnium nimirum audi-
entium extremam desperationem. Sed
parcius ista. Neque enim ego de om-
ni relabentium sorte sic auguror,
sed de illa tantum, quam pridem des-
cripsi, eorum scilicet, qui nunquam
vitam emendant, nec unquam uti re
ipsa volunt mediis, quibus sanari pos-
sent. Horum autem è numero confi-
do equidem neminem esse eorum, qui
me audiunt: unde quæ à me in-
medium allata sunt, non ad despe-
rationem, sed ad vitam emendam
vos impellant oportet; ne tandem in-
curii, tali, qualem descripsi, & morbo
& morti reddamini obnoxii. Quod si
etiam non deesset hoc loco, qui mise-
ram illam & deplorandam ad classem
pertineret, fatebor, hæc omnia, quæ
dixi, ipsum tangere; siquidem vivere
deinceps velit, ut ad hanc diem vixit;
sed si ferid cupiat tantum discrimen
evitare, non deesse pro illo remediâ.
Dixi tamen, si ferid velit; quantò e-
nim altiorem radices egit malum, ejus-
que causa, tantò oportet magis fir-
mam ac seriam esse recuperandæ sani-
tatis voluntatem. Remedium au-
tem hoc est, quod Deus ipse suggessit
ore Concionatoris, quo nobiliorem
Orbis non habuit. S. Joannes Ba-
ptista,

pista, quem Verbi sui vocem Deus esse voluit (*Ego vox clamantis in deserto*) cum hac ipsa de re differuisset, de qua nos hodie, de maximâ nimirum, quam obstinati Peccatores experiuntur, ferriæ & efficacis conversionis arduitate, sic eos compellendo: *Genimina viperarum, quis ostendit vobis fugere à ventura ira? subinde ostendere voluit, nec istos quidem omni malorum suorum remedio destitutos esse, si quidem in animum inducant eo re ipsâ uti; utque, quod illud esset, aperiret, ita conclusit: Facite ergo fructus dignos penitentia, & ne ceperitis dicere: Patrem habemus Abraham. Hoc ipsum & ego omnibus, sed iis maximè Peccatoribus inculco, quorum tam plena periculi causa est & de quibus agimus: Facite fructus dignos Penitentia: non frondes, inquam, non flores, quia hi vestrum ad finem haudquam sufficiunt: non verba, non promissiones; sola res, sola opera negotium absolunt. Ne ceperitis dicere: Patrem habemus Abraham. Ne mihi deinceps occinatis, *Christiani sumus: non condidit nos Deus, ut æternum damnet: salvos nos vult.* Quæ hæc verborum est temeritas? Quid dicitis? An sufficit viti, ne igni in pabulum cedat, non in salu, sed media in vinea esse plantatam? si sterilis fuerit, in cineres abibit, sive in vinea plantata fuerit, sive in silva, & aliarum arborum frugiferarum societas ad nihil serviet, nisi ut obstinata sterilitatis turpitudine magis appareat. Non nego, vitem ejusmodi à vinea domino non ideo fecundo illo in solo esse plantatam,*

ut flammæ esca sit: si tamen illi locum tam salubrem frustra perterriti occupare, procul dubio abijciet, & jam nunc, nequa dein in abijcenda mora sit, ad illam refecandam expeditus culte est. *Jam enim securi abstraxerunt radicem arborum posita est.* Quare, *Facite fructus dignos penitentia.*

XVI. An ambigitis, quinam sint illi fructus digni? non alii sanè, quin tres illi, de quibus, cum de Penitentia disserteremus, actum est, Eleemosyna, inquam, Jejunium & Oratio. Et Eleemosynam quidem scimus etiam, suam Nabuchodonosori Regi à Propheta, cum eidem denuntiasset poenam haud sanè mitem, & innotuitam: exilium, inquam, ab omni humano consortio, & vitam ferarum in latebris belluarum instar agendam: *Peccata tua, ajebat sacer Vates, elemosinis redime, & iniquitates tuas misericordis pauperum.* Sequatur, quisquis sibi cum Rege hoc metuit, & ipse hoc consilium; sit munificus in egenos, & Deum quoque erga se benignum experietur: miseret illum calamitatum alienarum; & Deum quoque tanget miseratio malorum, quæ ipse patitur. Sed illius vos meminisse velim; vassum incendium pauculis guttulis non extinguit: atque adeo ad satisfaciendum divinæ Justitiæ frustum panis prandenti residuum non sufficere. *Facite fructus dignos Penitentia:* facite, ut inter cumulum peccatorum, quæ admisistis, & inter numerum & pondus numerorum, quos erogatis, sit quedam proportio. Si cuius ea est inopia, ut tam beneficus in

P. SEGNET
Homo Christian

Luc. 3. 8

egenos esse non possit, is se ad opera misericordie spiritualia, quae dicimus, vertat: caveat, ne unquam de aliena fama detrahentibus se jungat; illud potius, quae potest, arte ac studio curet, ut cuius existimationem alii verbis laedunt, eam ipse tueatur, aut detrahentes increpando, aut ad aliam sermonem avertendo: juvet consiliis eos, à quibus consulitur; imò etiam cum non consulitur: moneat, doceat, conetur industria, quantà potest, maxima, ne, in qua ipse lapsus est, delicta alii incidant; maximè si qui ipsius cura crediti sunt. Nihil prolecto rectius ager aliqua Materfamilias, quae olim exempli aliis pravitate nocuerat, quam si sollicitè filias, si filios ostenderit, ne libertas & licentia major, in eas, in quas ipsa cecidit, voragine eos precipites agat. Idem de Patrefamilias dixerò. *Semen meum servet ipsi.* Dicat cum Psalte Regio. Sitam miser ego fui, ut anni Juventutis meae Dei obsequio non impenderentur, conabor saltem efficere, ut qui ex me geniti fuerint, nemini unquam alieni, quam Deo, serviant.

XVII. Alterum Pœnitentiæ fructum Jejunium esse dixi: & hoc nomine venit, quidquid corpori molestum atque acerbum est. Tribunal Divinae Justitiæ, & Tribunal Pœnitentiæ præventionis mutua jure utantur; sic ut quam prior divina Justitia causam tractare coeperit, huic eadem finem imponat: & vicissim. *Si nosmetipsos judicavimus, non usque judicavimus: sed sic ut dicit Apostolus pronuntiavit. Qui peccatis prior à se reperierit, ab hoc De-*

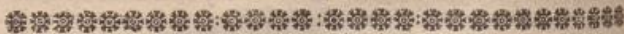
us alias non repetet. Quod si muneris ratio, virium imbecillitas, aut quae alia vera causa non permiserit, ut huic Jejunio quis se impensius addicat, ea sectetur, quae aliquantò minus sunt alpera: vitat loca religione aliquà inclita, utatur flagro, adeat Ecclesias, pijs alias actiones obeat; aut saltem abstineat animi relaxationibus non necessariis, sic ut cum alii ludochoreis, spectaculis indulgent, in tabernis perpotant, domi ipse iure coronam Virgini Matri quietus texat. Curandum etiam hac in re, ut numero delictorum fructus isti pœnitentiæ respondeant: toties ergo, quoties quis vetitis dedit operam, toties concessis abstineat. *Facite fructus dignos pœnitentiæ.*

XVIII. Tertius tandem fructus est Oratio, fructuum ceterorum facile princeps, eorumque velut anima. Meminisse vos volo, Peccatorem longè peccandi assuetudine implicitum tam miserà non ratò conditione esse, ut alia ferè consequendæ salutis via aut ratio ipsi non superstit, quam ut intimo animi sensu preces ad Deum fundat, suæque illi animæ negotium commendat. *Facite ergo fructus dignos Pœnitentiæ.* Hoc igitur etiam, & hoc præcipuè remedio malis vestris succurrite: sed illud curæ vobis imprimis sit, ut sicut illud & reliquis utilius, & magis necessarium est, ita studio & accuratatione majore peragatur, quò sit fructus dignus. Non igitur satis est, flexo uno poplite, oculis in omnes partes liberè evagantibus, Virgini Matri corollam dimidiam

T i texere:

texere: oportet, ut tenax & robustum malum vestrum est, ita & utum huius remedii constantem esse, ut vires illius enervet. Manè, vesperi, interdum identidem à Deo flagitare triumphatricem illam gratiam, quæ sine nulla unquam sequetur morum emendatio, & quod consequens est, sine qua actum est de salute. *Oportet semper orare, & non deficere.* Hoc modo, qui vitæ suæ rationes constanter composuerit, ne dubitet, quin sanandus sit, & si cor ejus vel saxum duritie aqua-

ret, ne tum quidem ambigat: *Tunc est Deus de lapidibus istis suscitaturus Abrahamam.* Deus potentissimus non solum vincet durum illud saxum, & fructuam ex illo pulcherrimam faciet, sed illi quoque inspirabit spiritum bonum divinum, & filium suum dilectum efformabit, heredem Cæli; qualem ego quemlibet opto: optare autem haud sanè possem, si verbis meis non absterrem ab illa via, quæ sic à Deo abducit, ut simul ducar in exitium sempiternum.

DISCURSUS XXIII.

De Extrema Unctionis Sacramento.

VT autem, sic & amicitia præstantia ac pretium nescitur, si ad lapidem suum lydium probata non fuerit. Omnium autem sapientium judicio Lydus amicitia lapis tant adversa, quæ cum ingruunt, nec tamen amicus amicum deserit, tum enim verò illius fides tanta est, ut satis asstimari non possit.

Ecl. 8. Amico fideli nulla est comparatio. Atque hinc rectissimè arguemus, qualis quàmque fidelis amicus sit amabilissimus noster Servator, qui fide optimè pollicetur, se omnia inter adversa, inter arumnas quaslibet, & fortunam quantuncunque sinistram, non discediturum à nobis, sed adfuturum auxilio opportuno, & omni nobis necessario Ps. 9. 10. ac utili favore. Adjutor in opportu-

nitatibus. Non est autem tempus non est hora, quæ magis aliena opus nobis opus sit, quàm illud momentum, quo hinc migrandum est. *Con. Ps. 118. defecerit virtus mea, ne derelinquat me; supplex & anxius rogabat Rex ille sanctissimus. Et verò, Audite nos sperare vos optimè jubeo: non deseret vos, non deseret momento illo periculossimo Deus. Significo enim vobis, quòd pro illo ipso momento Amicorum omnium fidelissimum Sacramentum in Ecclesia sua reliquit, cujus, pretiosissimo Dei sanguine parati, virtute in nos transfundatur vigor admirabilis, quo toti velut revivificemur. Verissima esse, quæ assero, deo affirmabunt, de quibus jam nunquam agam. Oppugnatio inquam illa multiplex, quæ sub mortis momento*